

Seat No. : _____

NH-140

November-2018

M.A., Sem.-III

505 : Economics

(Economics of Social Infrastructure – I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) માનવ વિકાસ આંકના નિર્દેશકો સમજાવો. 14

અથવા

ભારતમાં માનવ વિકાસ આંકના આર્થિક નિર્દેશકો ચર્ચો.

(B) નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) જાતીય અસમાનતા આંક (GII) એટલે શું ?
- (2) માનવ ગરીબી આંક (HPI) એટલે શું ?
- (3) ભારતના મુખ્ય પર્યાવરણીય પ્રશ્નો જણાવો.
- (4) બાદ્યતા એટલે શું ?
- (5) સામાજિક માળખું એટલે શું ?
- (6) માનવ વિકાસને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.

2. (A) ભારતમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રની નિષ્ફળતાઓ સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચો. 14

અથવા

ભારત સરકારની રોજગારલક્ષી યોજનાઓ વિગતે સમજાવો.

(B) નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

- (1) ગુજરાત સરકારની પ્રાથમિક શિક્ષણના વિકાસની યોજનાઓ જણાવો.
- (2) રોમરના મોડેલની ધારણાઓ જણાવો.
- (3) લુકાસનું મોડેલ શેના પર કેન્દ્રિત થયેલ છે ?
- (4) માનવીય વિકાસ આંકના ઘટકો જણાવો.
- (5) માનવીય વિકાસની વ્યાખ્યા આપો.
- (6) માનવીય વિકાસના નિર્દેશકો જણાવો.

3. (A) પોષણ એટલે શું ? શરીર માટે જરૂરી પોષકતત્ત્વો અને તેનું મહત્ત્વ ચર્ચો. 14

અથવા

કુપોષણ એટલે શું ? કુપોષણ ઘટાડવા માટેની સરકારની નીતિઓ ચર્ચો.

- (B) નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

- (1) સ્વાસ્થ્યની વ્યાખ્યા આપો.
- (2) અવપોષણ એટલે શું ?
- (3) અતિપોષણ એટલે શું ?
- (4) પોષકતત્ત્વોની ખામીથી થતાં રોગો જણાવો.
- (5) અતિપોષણના ભયસ્થાનો જણાવો.

4. (A) અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજનાના ઉદ્દેશો જણાવી, સામાજિક સેવાક્ષેત્રની સાધન ફાળવણી ચર્ચો. 14

અથવા

આયોજનની મૂળભૂત નિષ્ફળતાઓ ચર્ચો.

- (B) નીચેના પ્રશ્નોનો ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

- (1) સામાજિક માળખું એટલે શું ?
- (2) બારમી પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો કયો છે ?
- (3) NITI આયોગનું માળખું જણાવો.
- (4) પર્યાવરણીય કુદરતી સ્ત્રોતો કયા છે ?
- (5) સામાજિક સલામતી એટલે શું ?

Seat No. : _____

NH-140

November-2018

M.A., Sem.-III

505 : Economics

(Economics of Social Infrastructure – I)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Explain the indicators of Human Development Index. **14**

OR

Discuss the economic indicators of Human Development Index in India.

- (b) Answer the following questions in brief. (any **four**) **4**

- (1) What is Gender Inequality Index (GII) ?
- (2) What is Human Poverty Index (HPI) ?
- (3) State the major environmental issues in India.
- (4) What is Externality ?
- (5) What is social structure ?
- (6) State the factors affecting human development.

2. (a) Discuss in brief the failures of Education Sector in India. **14**

OR

Explain in detail the employment related schemes of Government of India.

- (b) Answer the following questions in brief. (any **four**) **4**

- (1) State the schemes of development of primary education of Gujarat Government.
- (2) State the assumptions of Romer's model.
- (3) On which criteria Lucas Model is focused ?
- (4) State the components of HDI.
- (5) Give the definition of human development.
- (6) State the indicators of human development.

3. (a) What is Nutrition ? Discuss the required nutrients and its importance for human body. 14

OR

What is Malnutrition ? Discuss Govt. policies for reducing malnutrition.

- (b) Answer the following questions in brief. (any **three**) 3
- (1) Give definition of Health.
 - (2) What is undernutrition ?
 - (3) What is overnutrition ?
 - (4) State the diseases caused due to deficiency of nutrients.
 - (5) State the dangers of over nutrition.
4. (a) State the objectives of Eleventh Five Year Plan and discuss the resource allocation of social service sector. 14

OR

Discuss the fundamental failures of planning.

- (b) Answer the following questions in brief. (any **three**) 3
- (1) What is social structure ?
 - (2) What is the time period of Twelfth Five Year Plan ?
 - (3) State the structure of NITI Aayog.
 - (4) Which are the natural resources of environment ?
 - (5) What is social security ?
-